

Noora Fagerström kok

Kirjallinen kysymys ikärajan asettamisesta energiajuomien myyntiin

Eduskunnan puhemiehelle

Energiajuomien käyttö on viime vuosina yleistynyt huomattavasti. Erityisen huolestuttavaa ilmiössä on se, että lapset ja nuoret pystyvät vapaasti ostamaan energiajuomia, mikäli kauppias tai kauppaketju ei aseta omaa kieltoaan myynnin rajoittamiseksi. Energiajuomissa on suuria määriä kofeiinia sekä muita keskushermostoa stimuloivia aineita, jotka voivat aiheuttaa lapsille ja nuorille ahdistusta, unettomuutta ja sydämentykytyksiä. Myös levottomuus, ja keskittymiskyvyn heikkeneminen ovat energiajuomien käytöstä johtuvia haittavaikutuksia, jotka taas heikentävät lasten ja nuorten oppimista ja kognitiivisia toimintoja. Lapset ja nuoret ovat alttiimpia kofeiinin vaikutuksille kuin aikuiset, mikä lisää terveysriskejä entisestään.

Helsingin Sanomat (17.11.2025) uutisoi juuri, kuinka Suomessa jopa 8-vuotias lapsi voi ostaa energiajuomia ilman rajoituksia tai valvontaa. THL suosittelee, että energiajuomia ei myytäisi alle 15-vuotiaille. Koska lainsäädäntö ei kuitenkaan kiellä myyntiä tätä nuoremmille, on sääntely jäänyt kauppojen ja vanhempien vastuulle. Jotta lapsia ja nuoria voitaisiin suojella energiajuomien haitoilta, tulisi niiden myyntiä rajoittaa nykyistä tehokkaammin esimerkiksi säätämällä energiajuomien ostamiselle 15 vuoden ikäraja. Näin linja olisi yhtenäinen ja kauppojen olisi helpompi suorittaa ikärajavalvontaa, kun kyseessä olisi määräys eikä pelkkä suositus.

Koska terveysperusteiset haitat ovat kansanterveydellisesti kiistattomia, olisi ikärajavalvonnan tarkastelu energiajuomien osalta erittäin ajankohtaista. Myyntikielto alle 15-vuotiaille olisi ennen kaikkea vastuullinen, mutta myös tulevaisuusmyönteinen teko, jolla tuettaisiin lasten ja nuorten normaalia kasvua ja kehitystä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo puuttua energiajuomien käytön lisääntymiseen, ja

onko energiajuomille mahdollista asettaa 15 vuoden ikäraja terveys- ja turvallisuussyihin vedoten?

Kirjallinen kysymys KK 395/2025 vp

Helsingissä 17.11.2025

Noora Fagerström kok